

СПРОБА СКЛАДАННЯ ІСТОРИКО-ЮРИДИЧНОГО СЛОВНИКА НА ТЕМУ “ЮРИДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ ЧАСІВ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ”

Ричкаль С., студент групи ЮМ-73

Роботу виконано в рамках держбюджетної теми №108.01.03.06-08 - “Історичні етапи заселення і формування державних структур на території Північно-Східної України (з давніх часів до кінця 18 ст.)”.

Період перебування українських земель під владою Речі Посполитої є одним із етапів процесу державотворення в Україні.

Метою даної роботи є спроба скласти короткий історико-юридичний словник на тему “Юридична термінологія часів Речі Посполитої”. Він допоможе ознайомитися з державно-правовими інститутами, органами державної влади (центральною та місцевими) тощо. Якщо брати до уваги лише державні структури цього періоду, то можна визначити два основних напрямки, за якими формувати словник: 1) органи влади та 2) судова система.

Перший напрямок - “Органи влади” - можна умовно поділити на три підрозділи: вищі органи влади, місцеві органи влади і самоврядування, органи управління у містах з маґдебурзьким правом.

Другий напрямок - “Судова система” - також поділяємо на три підрозділи: державні суди, недержавні суди, церковні суди.

До кожного з зазначених пунктів можна зробити певний набір понять і термінів, які б знайомили з їх складовими елементами. Так, до вищих органів влади відносимо поняття “король”, “Великий вальний сейм”, “сенат”, “посольська ізба”. До місцевих органів влади і самоврядування - “сеймаки” та їх різновиди (“посольські”, “релігійні”, “депутатські”, “елекційні”, “генеральні”, “контурові”), “сільський схід”. До органів управління у містах з маґдебурзьким правом - “магістрат”, “міська рада”, “лава”.

Розглядаючи судову систему періоду Речі Посполитої, до державних судів відносимо поняття “королівський суд”, “коронний трибунал”, “земський суд”, “підкоморський суд”, “городський суд”. До недержавних судів - “котний суд”, “вотчинний суд”, “поточний суд”, “вилкожений суд”, “цеховий суд”, “трипильський суд”, “суд для іногородців”. До церковних судів - “духовний суд”, “домініанський суд”.

Набір понять можна розширити, додаючи, наприклад, назви посадовців, які представляли той чи інший орган влади чи судову установу. Це зробить словник більш повним і максимально інформативним.

Науковий керівник – асист. Німенко Н.А.